

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

Кафедра адміністративного права та процесу факультету №1

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «*Адміністративний процес*»

обов'язкових компонент освітньої програми
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

262 Правоохоронна діяльність (поліцейські)

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 1
Протокол від 16.08.2023 №8

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС (юридичних дисциплін)

Протокол від 29.08.2023 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри *адміністративного права та процесу*
(протокол від 09.08.2023 № 17)

Розробник:

*1. Доцент кафедри адміністративного права та процесу факультету №1,
к.ю.н., доцент Яценко В.П.*

Рецензенти:

- 1 Професор кафедри правоохоронної діяльності та поліціїстики факультету №6
Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних
наук, професор Попова С. М.*
- 2. Старший інспектор з комунікації Харківського РУП №2 ГУНП в Харківській
області к.ю.н., доцент Резанов С.А.*

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 4 Загальна кількість годин – 120 Кількість тем – 11	____26____ <u>Правоохоронна діяльність;</u> (шифр галузі) (назва галузі знань) ____262 <u>Правоохоронна діяльність;</u> (код спеціальності) (назва спеціальності) ____перший бакалаврський рівень	Навчальний курс ____2____ (номер) Семестр ____4____ (номер) Види контролю: ____залік____ (екзамен, залік)
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
денна форма навчання		заочна форма навчання
Лекції – 30; (години) Семінарські заняття – 20 ; (години) Практичні заняття – 10; (години) Лабораторні заняття – - ; (години) Самостійна робота – 60; (години) Індивідуальні завдання: Курсова робота – - (кількість; № семестру) Реферати (тощо) – - (кількість; № семестру)		не передбачено Лекції 4 ; (години) Семінарські заняття – 6 ; (години) Практичні заняття – 6; (години) Лабораторні заняття – - ; (години) Самостійна робота – 104 - ; (години) Індивідуальні завдання: Курсова робота – - (кількість; № семестру) Реферати (тощо) – - (кількість; № семестру)

--	--

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Адміністративний процес» є набуття та засвоєння курсантами ґрунтовних знань щодо історії, сутності, предмета, методу та принципів адміністративного процесу; структури адміністративного процесу; видів та адміністративно-правового статусу суб'єктів ліцензійно-реєстраційного провадження; відмінностей контролю та нагляду; видів адміністративних послуг; вимог, які ставляться до адміністративних послуг; стандарти надання адміністративних послуг; поняття та загальної характеристики провадження у справах про адміністративні правопорушення; порядку оскарження постанови у справах про адміністративні правопорушення; порядку та особливостей виконання постанови у справах про адміністративні правопорушення; видів звернень громадян та вимог, які до них висуваються; порядку розгляду скарг, заяв та пропозицій; загальної характеристики адміністративного судочинства; принципів адміністративного судочинства; юрисдикції адміністративних судів; стадій адміністративного судочинства та порядку розгляду адміністративних справ, видів та правового статусу учасників адміністративного судочинства, розвитку у курсантів навичок самостійної творчої роботи при закріпленні теоретичних знань у ході вивчення курсу; закріплення навичок самостійного аналізу законодавства і правозастосовної практики.

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни		
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов	
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-1	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК-5	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
	ЗК-8	Здатність приймати обґрунтовані рішення.

	ЗК-10	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
Спеціальні (фахові предметні) компетентності (СК)	СК-1.	Усвідомлення функцій держави, форм реалізації цих функцій, правових основ правоохоронної діяльності; дотримання основних принципів реалізації правоохоронної функції держави.
	СК-2	Здатність організовувати нагляд (контроль) за додержанням вимог законодавства у сфері правоохоронної діяльності.
	СК- 4	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань та навичок у професійній діяльності.
	СК- 5.	Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел.
	СК -6.	Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
	СК-8.	Здатність ефективно забезпечувати публічну безпеку та порядок.

3. Програма навчальної дисципліни

ТЕМА № 1. «Адміністративний процес: загальна характеристика»

Поняття і предмет адміністративного процесу. Співвідношення понять "адміністративний процес", "адміністративне судочинство", "судовий процес". Принципи адміністративного процесу. Структура адміністративного процесу. Поняття адміністративно-процесуальних норм та адміністративно-процесуальних відносин. Види адміністративних проваджень. Поняття та особливості ліцензійно-реєстраційного провадження. Суб'єкти ліцензійно-реєстраційного провадження. Стадії ліцензійно-реєстраційного провадження.

ТЕМА № 2. «Контрольно-наглядове провадження»

Поняття та співвідношення контролю та нагляду. Особливості контрольно-наглядового провадження. Правове регулювання контрольно-наглядової діяльності. Принципи контрольно-наглядового провадження. Суб'єкти здійснення контрольно-наглядового провадження. Стадії контрольно-наглядового провадження.

ТЕМА № 3. «Провадження із надання адміністративних послуг»

Поняття адміністративної послуги та їх види. Суб'єкти надання адміністративних послуг. Правове регулювання надання адміністративних послуг. Вимоги до надання адміністративних послуг. Порядок та строки надання адміністративних послуг. Організаційне забезпечення надання адміністративних послуг.

ТЕМА № 4. «Провадження із звернень громадян»

Поняття звернення громадян та його види. Правове регулювання порядку подання звернень громадян. Вимоги, що висуваються до звернень громадян, та наслідки їх недотримання. Права громадян при розгляді їх звернень. Порядок розгляду пропозицій. Порядок розгляду заяв громадян. Порядок розгляду скарг громадян. Терміни розгляду звернень громадян. Порядок здійснення особистого прийому громадян. Відповідальність за порушення законодавства про звернення громадян.

ТЕМА № 5. «Провадження у справах про адміністративні правопорушення»

Поняття та особливості провадження у справах про адміністративні правопорушення. Органи, уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення. Обставини, що виключають провадження у справі про адміністративне правопорушення. Докази у справах про адміністративні правопорушення, їх джерела та оцінка.

Порушення справи про адміністративне правопорушення та складення протоколу про нього. Заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення.

Правовий статус осіб, які беруть участь у провадженні у справі про адміністративне правопорушення. Розгляд справ про адміністративні правопорушення. Постанова по справі про адміністративне правопорушення. Оскарження та перегляд постанов по справах про адміністративні правопорушення. Виконання постанов про накладення адміністративних стягнень.

ТЕМА № 6. «Загальні засади адміністративного судочинства»

Завдання та мета адміністративного судочинства.

Принципи адміністративного судочинства. Джерела адміністративного судочинства.

Стадії судового процесу. Види адміністративних судів, склад суду та порядок відводів суддів. Юрисдикція адміністративних судів щодо вирішення адміністративних справ, її розмежування з іншими публічно-правовими спорами.

Поняття підсудності, її види. Передача адміністративної справи з одного адміністративного суду до іншого.

ТЕМА № 7. «Учасники судового процесу»

Склад осіб, які беруть участь у справі. Сторони в судовому адміністративному процесі. Адміністративна процесуальна правосуб'єктність позивача та відповідача.

Сутність неналежної сторони в адміністративному процесі та процедури її заміни. Процесуальне правонаступництво в адміністративному процесі. Треті особи в адміністративному процесі: поняття, ознаки та види.

Представництво в судах адміністративної юрисдикції: поняття та ознаки. Види адміністративних процесуальних представництв та їх особливості. Повноваження представників у судах адміністративної юрисдикції: документальне оформлення та зміст.

Особливості адміністративної процесуальної правосуб'єктності органів та осіб, яким законом надано право захищати права, свобод та інтереси інших осіб.

Особливості участі осіб, які є іншими учасниками судового процесу при розгляді справи в суді. Процесуальний статус секретаря судового засідання, судового розпорядника, перекладача. Процесуальний статус спеціаліста, спеціаліста в галузі права експерта та свідка, та особи, що надає правову допомогу. Права та обов'язки спеціаліста, свідка, експерта та особи, що надає правову допомогу в судовому процесі.

ТЕМА № 8. «Адміністративний позов. Судові строки»

Звернення до адміністративного суду. Право на звернення до адміністративного суду. Поняття адміністративного позову, його ознаки. Характеристика елементів адміністративного позову: підстави, предмету, змісту. Види позовів в адміністративному процесі. Форма і зміст адміністративного позову. Вимоги, що висуваються до адміністративного позову. Наслідки прийняття адміністративного позову адміністративним судом.

Поняття судових строків, їх юридична природа. Основні процесуальні строки, їх види. Особливості строків здійснення забезпечувальних заходів.

ТЕМА № 9 «Відкриття провадження в адміністративній справі. Підготовче провадження»

Порушення адміністративної справи. Поняття та ознаки стадії підготовки справи до судового розгляду в адміністративному процесі. Процесуальний зміст стадії підготовки справи до судового розгляду. Попереднє судове засідання. Примирення сторін. Судове доручення. Забезпечення адміністративного позову. Завершення підготовчого провадження. Судові рішення за наслідками підготовчого провадження. Судові виклики і повідомлення. Зміст повістки та процедури її вручення. Виняткові засоби судових викликів і повідомлень. Врегулювання спору за участю судді.

ТЕМА № 10. «Судовий розгляд справи»

Поняття стадії судового розгляду адміністративної справи, її особливості. Етапи судового розгляду адміністративної справи. Розгляд адміністративної справи у судовому засіданні. Відкриття судового засідання. Початок розгляду справи по суті. Дослідження доказів. Закінчення з'ясування обставин та перевірки їх доказами. Судові дебати. Таємниця нарадчої кімнати. Процесуальні перешкоди судового розгляду адміністративної справи. Залишення позовної заяви без розгляду. Зупинення та поновлення провадження у справі. Закриття провадження у справі.

ТЕМА № 11 . «Перегляд адміністративної справи»

Підстави та порядок апеляційного розгляду. Межі перегляду судом апеляційної інстанції. Підстави та порядок касаційного розгляду. Межі перегляду судом касаційної інстанції. Перегляд судових рішень за нововиявленими та виключними обставинами.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни	Вид контролю
--------------------------------	---	--------------

	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські	Практичні	Лабораторні	Самостійна робота	
Семестр № 3							
Тема № 1: Адміністративний процес: загальна характеристика	8	2	2	0	0	4	Залік
Тема № 2: Контрольно-наглядове провадження	10	2	2	0	0	6	
Тема № 3: Провадження щодо надання адміністративних послуг	10	2	2	0	0	6	
Тема № 4: Провадження із звернень громадян	8	2	2	0	0	4	
Тема № 5: Провадження в справах про адміністративні правопорушення	18	4	2	4	0	8	
Тема № 6:Загальні засади адміністративного судочинства	10	2	2	0	0	6	
Тема № 7: Учасники судового процесу	10	4	2	0	0	4	
Тема № 8: Адміністративний позов. Судові строки	8	2	0	2	0	4	
Тема № 9. Відкриття провадження в адміністративній справі. Підготовче провадження	12	2	2	2	0	6	
Тема № 10. Судовий розгляд справи	14	4	2	2	0	6	
Тема № 11. Перегляд адміністративної справи	12	4	2	0	0	6	
Всього за семестр:	120	30	20	10	0	60	

**4.1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(заочна форма навчання)**

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни					Вид контролю	
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські	Практичні	Лабораторні		Самостійна робота
Семестр № 3							
Тема № 1: Адміністративний процес: загальна характеристика	6	2	0	0	0	4	Залік
Тема № 2: Контрольно-наглядове провадження	10	0	0	0	0	10	
Тема № 3: Провадження щодо надання адміністративних послуг	10	0	0	0	0	10	
Тема № 4: Провадження із звернень громадян	12	0	2	0	0	10	
Тема № 5: Провадження в справах про адміністративні правопорушення	16	0	2	4	0	10	
Тема № 6:Загальні засади адміністративного судочинства	12	2	0	0	0	10	
Тема № 7: Учасники судового процесу	12	0	2	0	0	10	
Тема № 8: Адміністративний позов. Судові строки	10	0	0	0	0	10	

Тема № 9. Відкриття провадження в адміністративній справі. Підготовче провадження	12	0	0	2	0	10	
Тема № 10. Судовий розгляд справи	10	0	0	0	0	10	
Тема № 11. Перегляд адміністративної справи	10	0	0	0	0	10	
Всього за семестр:	120	4	6	6	0	104	

4.1.3. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни		Література:
Тема № 1: Адміністративний процес: загальні засади		
1.. Види ліцензійно-реєстраційних проваджень. 2. Суб'єкти ліцензійно-реєстраційних проваджень. 3. Види ліцензійно-реєстраційних проваджень в Національній поліції України.		[1, С. 6-28; 8, С.106-130, 11, 14, 15, 33, 34,35,36,37].
Тема № 2: Контрольно-наглядові провадження		
1. Судовий контроль як спосіб забезпечення законності в державі. 2. Громадський контроль в забезпеченні дотримання прав і свобод громадян. 3.Контрольно-наглядова діяльність в органах Національної поліції України.		[1, С. 29-38; 8, С.147-166, 11, 14, 15, 33, 34,35,36,37].
Тема № 3: Провадження щодо надання адміністративних послуг		
1.Вимоги, щодо якості надання адміністративних послуг. 2. Адміністративні послуги, що надає МВС України. 3. Відповідальність за порушення законодавства у сфері надання адміністративних послуг. Контроль за наданням адміністративних послуг.		[1, С. 6-28; 8, С.85-105, 11, 14, 15, 33, 34,35,36,37].
Тема № 4: Провадження із звернень громадян		
1. Особливості розгляду звернень депутатів. 2. Адвокатський запит як різновид звернень громадян. 3. Електронні звернення та порядок їх розгляду.		[1, С. 6-28; 8, С.41-84, 11, 14, 15, 33, 34,35,36,37].

Тема № 5 Провадження у справах про адміністративні правопорушення		
1.Поняття та особливості провадження у справах про адміністративні правопорушення. Заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення. Обставини, що виключають провадження в справах про адміністративні правопорушення.	2.Розгляд справи про адміністративні правопорушення.	[1, С. 115-139; 8, С. 256-283, 287-320, 14,16,19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 35].
3. Оскарження постанови в справах про адміністративні правопорушення.		
4. Виконання постанов про накладення адміністративних стягнень.		
Тема № 6: Загальна характеристика адміністративного судочинства		
1. Поняття, види та порядок утворення адміністративних судів. Підстави та порядок відводу суду.	2. Підстави та порядок передачі адміністративної справи з одного суду до іншого.	[1, С. 46-70; 8, С.225-235, 14,21,22, 23, 24, 25].
3. Співвідношення понять "адміністративний процес", "адміністративне судочинство", "адміністративне провадження".		
Тема № 7: Учасники судового процесу		
1. Правосуб'єктність в адміністративному судочинстві.	2. Примирення сторін в ході розгляду адміністративної справи.	[47, С. 306-326; 49, С. 119-122; 51, С.276-302; 68].
3. Підстави для відводу (самовідводу) учасників судового процесу) та порядок.		
Тема № 8: Адміністративний позов. Судові строки		
1. Підстави та порядок забезпечення адміністративного позову.	2. Порядок обчислення судових строків.	[1, С. 115-139; 8, С. 256-283, 287-320, 14,16,19, 20, 21, 22, 23, 24, 25,].
3. Наслідки пропущення судового строку.	4. Виклики та повідомлення в адміністративному судочинстві.	

Тема № 9: Відкриття провадження в адміністративному судочинстві. Підготовче провадження		
	1. Обставини, що підлягають з'ясуванню перед відкриттям провадження в адміністративній справі. Повернення адміністративного позову. Відмова у відкритті провадження. 2. Судові рішення за наслідком підготовчого провадження. 3. Судові доручення в адміністративному судочинстві.	[1, 147-194; 8, С. 256-283, 287-320, 14,16,19, 20, 21, 22, 23, 24, 25,].
Тема № 10: Судовий розгляд справи		
	1. Етапи судового розгляду справи. 2. Підстави для відкладення та перенесення судового розгляду справи. 3. Виправлення в процесуальних рішеннях судів першої інстанції. 4. Порядок набрання законної сили судових рішень та ухвал.	[1, С. 115-139, 147-194; 8, С. 256-283, 287-320, 14,16,19, 20, 21, 22, 23, 24, 25,].
Тема № 11: «Перегляд адміністративної справи»		
	1. Підстави та порядок перегляду справи в порядку апеляційного провадження. 2. Підстави та порядок перегляду справи в порядку касаційного провадження. 3. Підстави та порядок перегляду за винятковими чи виключними обставинами.	[1, С. 244-260, 278-305; 8, С. 323-398, 14,16,19, 20, 21, 22, 23, 24, 25,].

5. Індивідуальні навчально-дослідні завдання

5.1.1. Теми рефератів

Навчальними планами не передбачено.

5.1.2. Теми курсових робіт

Навчальними планами не передбачено.

5.1.3. Теми наукових робіт (наукових доповідей)

Навчальними планами не передбачено.

6. Методи навчання

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни «Напрями розвитку науки адміністративного права та процесу» проводяться у вигляді лекційних та семінарських занять за допомогою наступних методів навчання у вищій школі: *пояснювально-ілюстративний; репродуктивний метод (відтворення); метод проблемного викладу, евристичний, дискусійний методи тощо.*

Лекційні заняття проводяться у класичній формі. Семінарські заняття передбачають теоретичний розгляд матеріалів, обговорення, заслуховування наукових доповідей по актуальним питанням теми заняття тощо.

7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку.

Контрольні питання, що виносяться на залік :

1. Поняття, предмет, метод та структура адміністративного процесу України.
2. Принципи адміністративного процесу.
3. Поняття та види джерел адміністративного процесу.
4. Підстави та порядок звільнення від адміністративної відповідальності.
5. Обставини, що виключають адміністративну відповідальність.
6. Загальні правила та строки накладення адміністративних стягнень.
Погашення адміністративних стягнень.
7. Система органів, уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення. Розмежування компетенції органів, уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення.
8. Загальна характеристика провадження у справах про адміністративні правопорушення.
9. Строки розгляду справ про адміністративні правопорушення.
10. Стадія оскарження постанови у справах про адміністративні правопорушення.
11. Особливості виконання постанов у справах про адміністративні правопорушення.
12. Обставини, що виключають провадження у справах про адміністративні правопорушення.
13. Докази у справах про адміністративні правопорушення.
14. Заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення.
15. Загальна характеристика провадження із звернень громадян.
16. Види звернень громадян. Вимоги, які висуваються до звернень громадян.
17. Порядок та строки розгляду звернень громадян.
18. Електронні звернення як різновид звернень громадян. Порядок та строки

розгляду звернень народних депутатів України та адвокатських запитів.

19. Поняття, ознаки та види адміністративних послуг.
20. Порядок та строки надання адміністративних послуг.
21. Вимоги, як висуваються до якості надання адміністративних послуг.
22. Поняття, сутність та особливості контролю.
23. Ознаки контролю в публічному управлінні.
24. Співвідношення контролю та нагляду в публічному управлінні.
25. Загальна характеристика ліцензійної діяльності.
26. Загальна характеристика стадій ліцензійної діяльності.
27. Реєстраційна діяльність в Національній поліції України.
28. Адміністративне судочинство: поняття, предмет і метод.
29. Джерела адміністративного судочинства.
30. Поняття, види та особливості організаційної побудови адміністративних судів.
31. Принципи адміністративного судочинства та їх зміст.
32. Юрисдикція адміністративних судів щодо вирішення адміністративних справ.
33. Підсудність адміністративних справ: поняття, значення та види.
34. Предметна юрисдикція адміністративних справ адміністративним судам.
35. Територіальна юрисдикція адміністративних справ адміністративним судам.
36. Інстанційна юрисдикція адміністративних справ адміністративним судам.
37. Підстави та порядок передачі адміністративних справ в адміністративних судах.
38. Учасники в адміністративному судочинстві: види, правосуб'єктність, права та обов'язки.
39. Склад адміністративного суду, підстави та порядок відводу (самовідводу) судді.
40. Сторони в адміністративному судочинстві.
41. Треті особи як учасники адміністративної справи.
42. Представництво в адміністративному судочинстві.
43. правонаступництво та заміна неналежної сторони в адміністративному судочинстві.
44. Правовий статус секретаря судового засідання, судового розпорядника та помічника судді.
45. Правовий статус експерта з питань права та перекладача. Правовий статус експерта та спеціаліста.
46. Правовий статус свідка.

47. Участь у розгляді справи органів та осіб, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси третіх осіб.
48. Види та зміст заяв по суті справи та загальні вимоги до їх змісту і форми.
49. Позовна заява в адміністративному судочинстві: поняття, форма та зміст.
50. Види судових витрат та порядок їх розподілу між сторонами.
51. Судові виклики і повідомлення.
52. Поняття, види та порядок обчислення процесуальних строків. Строк звернення до адміністративного суду та наслідки, що настають у разі його пропуску.
53. Поняття та види доказів у адміністративній справі.
54. Вимоги, що висуваються до доказів в адміністративній справі.
55. Підстави звільнення від доказування.
56. Розподіл між сторонами обов'язку по доказуванню. Роль суду при отриманні доказів в адміністративній справі.
57. Підстави та порядок забезпечення доказів в адміністративній справі.
58. Види заходів процесуального примусу, підстави та порядок їх застосування в ході розгляду адміністративної справи.
59. Підстави та порядок забезпечення позову в адміністративному судочинстві.
60. Порядок та умови відкриття провадження в адміністративній справі.
61. Підстави відмови у відкритті провадження та правові наслідки відмови судом у прийнятті позовної заяви.
62. Залишення позовної заяви без руху та повернення позовної заяви.
63. Підготовче провадження в адміністративній справі: завдання, строки та порядок здійснення підготовчого провадження.
64. Поворот виконання судових рішень в адміністративних справах.
65. Підстави для зупинення та поновлення провадження у справі.
66. Закриття провадження у справі.
67. Залишення позовної заяви без розгляду.
68. Відмова позивача від позову та визнання позову. Примирення в адміністративному судочинстві.
69. Види та порядок ухвалення судових рішень. Повноваження суду при вирішенні справи.
70. Зміст рішення суду та питання, які суд вирішує при його ухваленні.
71. Порядок та строки розгляду адміністративних справ в суді першої інстанції.
72. Правові наслідки неявки в судове засідання учасника справи.
73. Судові дебати в адміністративному судочинстві.

74. Виправлення описок і очевидних арифметичних помилок у судових рішеннях.
75. Роз'яснення судового рішення та додаткове рішення у справі. Набрання рішенням суду законної сили.
76. Форма і зміст адміністративного позову.
77. Обставини, які не підлягають доказуванню в адміністративному судочинстві.
78. Перегляд справи в порядку апеляційного провадження.
79. Перегляд справи в порядку касаційного провадження.
80. Підстави, строки та порядок звернення до суду з заявою про перегляд справи за нововиявленими обставинами та виключного провадження.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку набутих здобувачами знань, умінь та інших компетентностей з навчальної дисципліни, рівня їх підготовленості до заняття, виконання ними конкретних завдань, що окреслені для належного вивчення конкретної теми. Форми проведення поточного контролю – усне опитування, вирішення квізів та кейсів, перевірка виконаних робіт у зошиті для практичних занять тощо.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну роботу виставляються в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів враховуються такі види робіт: навчальні заняття (практичні); самостійна робота (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, виконання розрахункових завдань, підготовка наукових робіт, публікацій, розроблення спеціальних технічних пристроїв і приладів, моделей, комп'ютерних програм, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у формі, передбаченій в робочою програмою навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Здобувач, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отриманих ад'юнктами, аспірантами за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до

100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

$$\begin{array}{l} \text{Загальна} \\ \text{кількість балів} \\ \text{(перед} \\ \text{підсумковим} \\ \text{контролем)} \end{array} = \left(\begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{навчальних} \\ \text{занять} \\ \text{за семестр} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{самостійної} \\ \text{роботи за} \\ \text{семестр} \end{array} \right) / 2 * 10$$

Підсумковий контроль. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках здобувачів, залікових книжках. **Присутність здобувачів на проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.** Якщо здобувач не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен, залік) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі, з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені, заліку), які використовуються при розрахунку успішності здобувачів, становить **50**.

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру, та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку).

$$\begin{array}{l} \text{Підсумкові бали} \\ \text{навчальної} \\ \text{дисципліни} \end{array} = \begin{array}{l} \text{Загальна кількість} \\ \text{балів (перед} \\ \text{підсумковим} \\ \text{контролем)} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Кількість балів за} \\ \text{підсумковим} \\ \text{контролем} \end{array}$$

Здобувач, який під час складання підсумкового контролю (екзамен, залік) отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання підсумкового екзамену чи заліку допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни: один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить керівник відповідної кафедри та 2-3 науково-педагогічних працівники.

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів з семестровим контролем у формі екзамену чи заліку, то результат вивчення дисципліни в поточному семестрі визначається як середньоарифметичне значення балів, набраних у поточному та попередньому семестрах.

$$\text{Підсумкові бали навчальної дисципліни} = \frac{\text{Підсумкові бали за поточний семестр} + \text{Підсумкові бали за попередній семестр}}{2}$$

У цьому розділі також повинні бути розроблені чіткі критерії оцінювання здобувачів під час поточного контролю (*робота на семінарських, практичних, лабораторних та інших аудиторних заняттях, самостійна робота, виконання індивідуальних творчих завдань*) та підсумкового контролю. Кафедра визначає вимоги до здобувачів стосовно засвоєння змісту навчальної дисципліни, а саме: кількість оцінок, яку він повинен отримати під час аудиторної роботи, самостійної роботи. Наприклад:

Робота під час навчальних занять	Самостійна робота	Підсумковий контроль
Отримати не менше 4 позитивних оцінок	Підготувати реферат, підготувати конспект за темою самостійної роботи, виконати практичне завдання тощо	Отримати за підсумковий контроль не менше 30 балів

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
97-100	Відмінно («зараховано»)	А	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
94-96			
90-93			
85-89	Добре («зараховано»)	В	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального , робота з двома-трьома незначними помилками.
80-84			

75-79		C	«Добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками або з однією–двома значними помилками.
70-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» – теоретичний зміст курсу освоєний неповністю , але прогалини не несуть істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань містять помилки , робота з трьома значними помилками.
65-69			
60-64		E	«Достатньо» – теоретичний зміст курсу освоєний частково , деякі практичні навички роботи не сформовані , частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана , або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.
40-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу освоєний частково , необхідні практичні навички роботи не сформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
21-39			
1-20		F	«Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не освоєно , необхідні практичні навички роботи не сформовані , всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки , додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості

			виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки
--	--	--	--

Рекомендована література (основна, додаткова), інформаційні та навчальні ресурси в Інтернеті

Основна Основна

1. Адміністративне судочинство в схемах: навч. посібник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. В. Сокурєнка / О.В. Брусакова, І.В. Панова, Д.В. Швець та ін. Харків: ХНУВС, 2021. 217 с.
2. Адміністративне процесуальне право: навч. посібник / кол. авт.; за заг. ред. Т.П. Мінки. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 320 с.
3. Бандурка, О. М. Адміністративний процес України: монографія / О. М. Бандурка. Харків: ХНУВС, 2019. 422 с.
4. Джафарова М.В. Адміністративне процесуальне право України: питання теорії: монографія. Харків: Константа, 2018. 588 с.
5. Смокович М.І. Бевзенко В.М. Адміністративний процес України: теорія, практика : Підручник. Заг. ред. д. ю. н., проф. Бевзенка В. М. Пер. з нім. і адапт. Рижкова Г. В. Київ : ВД «Дакор», 2020. 1346 с.
6. Адміністративний процес України (у схемах): навчальний посібник / М. М. Бурбика, М. В. Колеснікова, А. В. Солонар. Суми: Сумський державний університет, 2019. 108 с.
7. Пчелін В.Б. Організація адміністративного судочинства України: правові засади: монографія. Харків: ТОВ «У справі», 2017. 487 с.
8. Адміністративний процес Адміністративний процес : навч. посіб. / [Салманова О. Ю., Комзюк А. Т., Гусаров С. М. та ін.] ; за заг. ред. О. Ю. Салманової, А. Т. Комзюка. Харків : ХНУВС, 2022. 412 с.

Додаткова

1. Вітвіцький, С.С. Адміністративне право та процес: навч. посіб. / С.С. Вітвіцький, Т.В. Хайлова, О.М. Пересада; Донец. держ. ун-т внутр. справ. Одеса: ВД "Гельветика", 2022. 400 с.
2. Джафарова М.В. Ступінь наукової розробленості проблеми визначення адміністративного процесуального права в Україні. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2018. Випуск 6. Т.1. С. 170-175.
3. Федоренко Т.В. Новації в судовій реформі України. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. № 5. С. 128-131.

4. Тімченко С.В. Моделі інституту адміністративної юстиції в загальноєвропейських системах права. *Актуальні проблеми юриспруденції*. 2017. № 2. С. 155-157..
5. Писаренко Н. Б. До питання про особливості формування вітчизняної концепції адміністративного процесу. Питання адміністративного права. Кн. 1. Відп. за вип. Н. Б. Писаренко. Х.: Право, 2017. 282 с.
6. Адміністративне право України. Адміністративне судочинство в Україні: посіб. для підгот. до зовн. незалеж. оцінювання; за заг. ред. Н.Б. Писаренко. Харків: Право, 2020. 238 с.

Нормативно-правові акти:

7. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. (в ред. від 11.07.2023). *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України «Законодавство України»*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
8. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 №3166-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. №38. Ст. 385. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>
9. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 № 794-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 13. ст. 222. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>
10. Про запобігання корупції: закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. *Голос України* від 25.10..2014. № 206. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
11. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
12. Про місцеві державні адміністрації: Закон України: від 9 квіт. 1999 р. №586-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 20-21. Ст. 3190 (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>
13. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997. №280/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. ст. 170 (в ред. від 11.07.2023). URL: www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80
14. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017. №2155-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 45. ст. 400. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19/print>
15. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня. 2016 р. №1402-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. №31, ст. 545. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
16. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006. № 3477-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 30. Ст. 260. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>
17. Про гарантії держави щодо виконання судових рішень: Закон України від 05.06.2012. №49. Ст.1919. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/4901-17>

18. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06.07.2005. № 2747-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. №35–36, 37. Ст. 446. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>
19. Про внесення змін до Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 № 258. *Офіційний вісник України* від 09.04.2021. № 27 стор.168. стаття 1464. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/258-2021-%D0%BF#Text>
20. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 лип. 2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>
21. Про безоплатну правову допомогу : Закон України: від 2 черв. 2011 р. № 3460-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>
22. Про судовий збір: Закон України від 8 лип. 2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3674-17>
23. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012. № 5202. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17/stru#Stru>
24. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010. № 2297-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>
25. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992. № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
26. Про судову експертизу: Закон України від 25 лютого 1994 р. № 4038-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>
27. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 08 липня 2011 р. № 3671-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17>
28. Про виконавче провадження: Закон України від 2 червня 2016 року № 1404-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>
29. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції: Наказ МВС України від 06.11.2015 № 1376. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1496-15>
30. Про затвердження Інструкції про примусове повернення і примусове видворення з України іноземців та осіб без громадянства: Наказ МВС України, Адміністрації державної прикордонної служби України, СБУ України від 23.04.2012 № 353/271/150. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0806-12>.
31. Про затвердження Положення про Єдину базу даних електронних адрес, номерів факсів (телефаксів) суб'єктів владних повноважень: Постанова Кабінету Міністрів України від 5 січня 2011 р. № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5-2011-%D0%BF>
32. Про затвердження таблиць невеликих, великих та особливо великих розмірів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, які знаходяться у незаконному обігу: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 01.08.2000 № 188 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0512-00>
33. Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення: Закон України від 22.09.2005 № 2899-IV. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2899-15>

34. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>
35. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
36. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 р. № 877-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16>
37. Про прикордонний контроль: Закон України від 05.11.2009 р. № 1710-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1710-17>

Інформаційні ресурси в Інтернеті

38. Офіційний сайт Верховної Ради України: <https://portal.rada.gov.ua/>
39. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України: <https://www.kmu.gov.ua/>
40. Офіційний сайт Судова влада України: <https://court.gov.ua/>
41. Офіційний сайт Офісу Генерального прокурора України: <https://www.gp.gov.ua/ua/index.html>
42. Офіційний сайт Верховного Суду: <http://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/>